

festivals (publiekstrekker)

evenementen (publiekstrekker)

op het terras (dorpsplein)

uitspanning in het groen (verwennerij)

bosloop (sportieve recreatie)

park (buitenrecreatie)

natuurspeelpark (buitenrecreatie)

fietsen door het landschap (toeren)

varen in de natuur (toeren)

kamperen bij de boer (buitenleven)

hergebruik van oude forten (erfgoed)

streekproducten (boerenland)

stadsboerderij (stad en ommeland)

natuurgebied (natuurrecreatie)

Vijf recreatiemotieven

“vermaak” (gezelligheid)

Uitgaan en vertier zijn vormen van recreatie die vooral met de stad worden geassocieerd, maar ook daarbuiten zijn er mogelijkheden voor (andere vormen van) “vermaak”.

“doen” (beweging en uitdaging)

Bewegingsrecreatie (“doen”) betreft zowel routegebonden recreatie (toeren of een ‘ommetje’) als speciaal hiertoe aangelegde plekken, zoals sportterreinen, een natuurspeelpark of een recreatiestrand. In alle gevallen gaat het om vormen van actieve recreatie.

“verblijf” (er tussen uit)

“Verblijf” is een vorm van recreatie waarbij de recreant voor een bepaalde tijd, maar tenminste een nacht, in het recreatiegebied of de toeristische plaats verblijft. Het gebied is daartoe ingericht met faciliteiten zoals een bungalowpark, pensions of kampeerterrein.

“interesse” (educatie, kunst & cultuur)

Recreatielandschappen kunnen ook invulling geven aan een bepaalde “interesse” van de bezoeker. Het kan dan gaan om informatie over het landschap zelf, maar ook om een culturele of educatieve bestemming in het gebied.

“rust” (stilte en ontspanning)

De meest extensieve recreatievormen zijn gericht op de beleving van “rust” in de natuur en in het landschap. Het gaat dan veelal om ontspannen vormen van recreatief (mede)gebruik van agrarische landschappen of natuurgebieden.

Recreatie in Rijksbufferzones

> Het onderstaande schema toont recreatiemotieven, recreatiemilieus en bestemmingen. Mensen willen in hun vrijetijd dingen beleven. Het landschap is daarbij veelal het decor of de plek voor hun activiteiten. Onderstaand schema geeft de vrijwel volledige breedte aan mogelijke vormen van recreatief gebruik in het Nederlandse landschap weer. Niet alle vormen van recreatie zijn echter wenselijk of noodzakelijk voor een rijksbufferzone. Van belang is te bepalen

waar vraag naar is in de afzonderlijke bufferzones en waar in nabij gelegen gebieden nog niet in wordt voorzien. Om te kunnen voorzien in de recreatievraag moeten rijksbufferzones goed toegankelijk en bereikbaar zijn. Daarnaast is het van belang dat de recreatieve mogelijkheden van de rijksbufferzones bekend zijn bij de mensen in de directe omgeving en daarbuiten.

recreatiemotieven	recreatiemilieus		recreatieve bestemmingen
	intensief	extensief	
vermaak "gezelligheid"	<ul style="list-style-type: none"> stedelijke recreatie publiekstrekker 	<ul style="list-style-type: none"> dorpsplein verwennerij 	<ul style="list-style-type: none"> leisure-centre, malls, factory-outlet, ... attractiepark, evenemententerrein, festival, ... (historische) centra, terrassen, uitspanning, ... welness, culinair, horeca, ...
doen "bewegen en uitdaging"	<ul style="list-style-type: none"> avontuur sportief 	<ul style="list-style-type: none"> buitenrecreatie toeren 	<ul style="list-style-type: none"> survival, outdoor-valley, indoor, lawaaisporten, ... sportaccommodaties, golfbaan, indoor-sport, ... stadspark, waterplas, natuurspeelpark, ... fiets- en wandelpaden, ruitersporen, vaarroutes, ...
verblijf "er tussen uit"	<ul style="list-style-type: none"> enclave uitvalsbasis 	<ul style="list-style-type: none"> buitenleven pionieren 	<ul style="list-style-type: none"> bungalowparken, recreatiewoningen, ... kampeerterrein, hotels, ... buitenhuis, boerenbed, B&B, mini-camping, ... wild kamperen, hutje op de hei, ...
interesse "educatie, kunst & cultuur"	<ul style="list-style-type: none"> trekpleister proeftuin 	<ul style="list-style-type: none"> erfgoed tuinen 	<ul style="list-style-type: none"> musea, openluchttheater, bezoekerscentrum, ... energielandschappen, waterberging, klimaatbos, ... waterlinies, kastelen, industrieel erfgoed, ... buitenplaats, beeldentuin, botanische tuin, ...
rust "stilte en ontspanning"	<ul style="list-style-type: none"> stad en ommeland boerenland 	<ul style="list-style-type: none"> natuurrecreatie struinen 	<ul style="list-style-type: none"> groene stadsrand, volkstuincomplex, ... stadsboerderijen, streekproducten, weilanden, ... bos en heide, observatiehutten, ... ruigte en moerasgebieden, zwerflandschappen, ...

natuur, landschap en stedelijke omgeving

Maatwerk in transformatie

> De dagrecreatieve functie van de rijksbufferzones zal verder versterkt worden. De rijksbufferzones transformeren daarmee tot relatief grootschalige, groene gebieden met diverse mogelijkheden voor ontspanning en dagrecreatie. In sommige gevallen kan de recreatieve ontwikkeling van een rijksbufferzone betekenen dat grote delen van het gebied op de schop gaan. Maar dat hoeft niet. Soms kan met een beperkt aantal kleinschalige en uiterst behoedzame ingrepen ook het gewenste effect worden bereikt.

Metropolitane parken

> In de structuurvisie Randstad 2040 wordt voorgesteld om de groene gebieden in de nabijheid van de grote steden te bestempelen tot 'zoekgebied metropolitane park'. Deze metropolitane parken zijn onderdeel van de robuuste groenblauwe structuur van de Randstad en moeten de (inter)nationale allure van de metropool versterken. Verkend wordt of de huidige bufferzones mogelijke locaties voor zo'n park kunnen zijn. Daarmee bestaat er dus nadrukkelijk samenhang tussen de visievorming met betrekking tot de metropolitane parken en de transformatieopgave voor de rijksbufferzones.

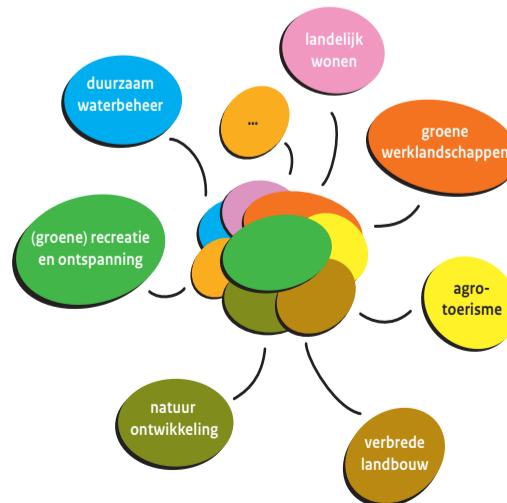
Groen en de Stad

> LNV werkt samen met VROM, WWI, gemeenten, provincies en maatschappelijke partners aan het programma Groen en de Stad om een extra impuls te geven aan groen in en om de stad. Kijk voor meer informatie op www.groenendestad.nl

Integrale opgave

VROM en LNV pleiten voor een gebieds-uitwerking per rijksbufferzone. In deze flyer zijn de typering van de rijksbufferzones en recreatiemotieven als bouwstenen voor deze uitwerking benoemd. Met deze bouwstenen kan verder worden gewerkt aan de gewenste ontwikkeling van de rijksbufferzones.

Binnen de rijksbufferzones bevinden zich - behalve recreatie - ook andere functies, zoals wonen, werken, landbouw en natuur. Recreatieve mogelijkheden kunnen veelal in combinatie met deze bestaande functies worden ontwikkeld. Daarnaast maken rijksbufferzones onderdeel uit van een groter stedelijk netwerk. De transformatie van de rijksbufferzones is derhalve een integrale ontwerpogave.

De gewenste ontwikkeling wordt ondersteund door ruimtelijke regels. Want er kan veel in de rijksbufferzones, maar niet alles en niet overal. Restrictief ruimtelijk beleid dat de rijksbufferzones vrijwaart van verstedelijking vraagt ook om een gebiedsgerichte aanpak met als doel ze te laten bijdragen aan de leefkwaliteit van de omliggende steden. De rijksoverheid ondersteunt de ontwikkeling van deze gebieden door het bieden van procesondersteuning, uitwisseling van kennis en ervaring en door middelen voor aankoop, inrichting en beheer van gebieden via het Investeringsbudget Landelijk Gebied.

In zo'n gebiedsgerichte aanpak vormt een gezamenlijke ruimtelijke visie de basis voor afspraken over de uitvoering tussen de betrokken publieke en private partijen (gebiedsontwikkeling). Want naast het 'tekenen' gaat het om het daadwerkelijk tot uitvoering brengen van deze plannen: het 'rekenen en ondertekenen'.

Met de typering van de rijksbufferzones, de verkenning van de recreatiemotieven en -vraag en (een door u nader te selecteren) kansrijke recreatiemilieus beschikt u vanuit een recreatieve invalshoek over een set van beelden en bouwstenen waarmee u ruimtelijke plannen verder kan brengen en input levert voor de gebiedsgerichte uitvoering.

Aan de slag!

> Meer info op: www.minvrom.nl

> Vragen of reacties: postbus.mooinederland@minvrom.nl

> integrale ontwerpogave

Recreatie in Rijksbufferzones

Inspiratie voor de ontwikkelings-
mogelijkheden van (groene)
recreatie en ontspanning

artikelcode 8379 / februari 2009

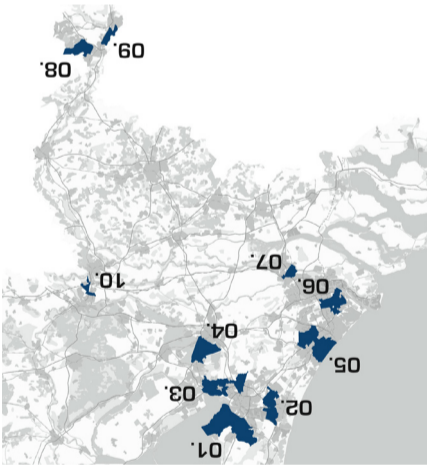
Dit is een publicatie van: **Ministerie van VROM**
Rijnstraat 8 | 2515 XP | Den Haag | www.minvrom.nl

Waarom deze flyer?

Bent u betrokken bij de ontwikkeling van rijksbufferzones en wilt u de recreatieve opgave voor deze gebieden verder uitwerken? Dan is er meer mogelijk dan u denkt. Deze flyer is bedoeld als bron van inspiratie voor de verdere ontwikkeling in van groene recreatie en ontspanning in de rijksbufferzones.

De flyer levert niet één beeld op van 'zo moet het worden', maar een bandbreedte van mogelijke (recreatieve) activiteiten of ruimtelijke bouwstenen voor de ontwikkeling van de rijksbufferzones. De transitie naar een rijksbufferzone is niet voor alle rijksbufferzones gelijk in omvang en inhoud. Maatwerk per gebied is nodig. De rijksbufferzones in Nederland zijn een 10-tal groene gebieden op de overgang van stad naar land. Voor deze gebieden is de opgave het tegenaan van verdere versteking en het voorzien in de behoefte van de stadsbewoners aan recreatie en ontspanning. De betekenis van de rijksbufferzones is de afgelopen 50 jaar gewijzigd van een ruimtelijke scheiding tussen stadsgebieden naar een groene schakel binnen stedelijke netwerken. De rijksbufferzones vinden het van groot belang dat er binnen die stedelijke netwerken voldoende recreatieve mogelijkheden zijn en dat de groene ruimte daarvoor duurzaam kan worden behouden.

De (door)ontwikkeling van rijksbufferzones is één van de manieren waarop minister Jacqueline Cramer zich inzet voor een mooier Nederland. Het Ministerie van VROM stimuleert samen met het Ministerie van LNV ontwikkelingen die bijdragen aan de openheid en het groene karakter van het landschap en die de ruimtelijke kwaliteit van de leefomgeving verbeteren.

- > Het onderstaande kaartje toont de huidige rijksbufferzones in Nederland:
- 01. Amsterdam-Purmerend
- 02. Amsterdam-Haarlem
- 03. Amstelveen-Vechtscheek
- 04. Utrecht-Hilversum
- 05. Den Haag-Leiden-Zoetermeer
- 06. Midden Delfland
- 07. Oost-IJsselmonde
- 08. Sittard-Geleen-Heerlen
- 09. Maastricht-Sittard-Geleen
- 10. Arnhem-Nijmegen

Inspiratie voor recreatie

De rijksbufferzones stellen zich tot doel om een goed woon- en leefklimaat te bieden voor de inwoners van Nederland. Hierbij alle recreatiemotieven zijn verkend, onderverdeeld in recreatiemilieus en verder in beeld gebracht door 'bestemmings' aan te koppelen. Niet alle vormen van recreatie zijn echter wenselijk in een rijksbufferzone. Vooral recreatiemilieus die inspelen op de gebiedsopgave. Dat vergt een goede samenwerking tussen overheden, gebiedsbeheerders en andere (lokale) partners en partijen.

Typering van de rijksbufferzones De tien rijksbufferzones verschillen sterk wat betreft ligging en karakteristiek. Op hoofdlijnen zijn drie typen te onderscheiden:

- de 'wijdse' bufferzones op de overgang van de stad naar het open landschap;
- de 'ingeklemde' bufferzones die omsloten zijn door steden;
- de bufferzones waar landschap, stad en infrastructuur met elkaar 'verwoven' zijn geraakt.

Door gebruik te maken van deze typering en de gebiedseigen verhalen en kwaliteiten kan richting gegeven worden aan de verdere groene ontwikkeling van de verschillende rijksbufferzones.

In de rijksbufferzones kan in een deel van de rijksbufferzones worden voorzien. De recreatiemotieven van mensen zijn daarom bepaald voor de toekomstige inrichting en het gebruik van de rijksbufferzones. Wanneer u deze flyer verder uitvouwt, dan ziet u enkele beelden en een schema waarin de recreatiemotieven zijn uitgewerkt als inspiratie voor recreatie in de rijksbufferzones.²

De vijf motiefgroepen zijn mede gebaseerd op het literatuuronderzoek 'Recreatiemotieven en belevenissen in een recreatief landschap' (Alterra, april 2008).

De afbeeldingen in deze brochure zijn vervaardigd door bureau Nieuwe Gracht uit Utrecht.